

VISIE

BLAD MET EEN MENING VOOR EEN WERELD IN BEWEGING

Wat zie jij er goed uit vandaag!

#MeToo op het werk

Nieuwe geneesmiddelen
zetten ziekteverzeke-
ring onder druk

1 op de 5
gezinnen leeft in
energiearmoede

Uit ervaring:
de hulpverlener in
de gevangenis vertelt

NOAH als
antwoord op
eenzaamheid

inhoud.

5 Actueel

Nieuwe geneesmiddelen zijn vaak duur, zonder dat we zeker zijn van hun goede werking.

6 Knipsels

8 Het verhaal

Stefan Goemaere ziet veel energiearmoede

11 Factcheck

Nooit werden zo weinig sociale woningen gebouwd

12 Achtergrond

MeToo op het werk

15 Burgerpanel

Alcoholverkoop aan minderjarigen moet verboden worden.

16 Beeld van de maand

Schaarbeek 7 januari, 10.24 uur

18 Uit ervaring

Een andere kijk op de wereld.

Deze maand: **hulpverlener in de gevangenis Jeroen**

19 Kort

20 Cultuur

21 regio

Feiten en verhalen uit jouw streek

24 Gevat in 5 woorden

Weerman David Dehenauw

De keuze van **Amélie Janssens**, hoofdredacteur Visie

Energie

Een nieuw jaar, nieuwe moed, een frisse kijk. Op de dingen die jou aanbelangen, vandaag en in de toekomst. In de samenleving, op het werk en op vlak van gezondheid. Hoe staan we ervoor als het gaat over onze energiefactuur? Ons woonbeleid en onze zorg? Hoe gaat ons land om met de opwarming van het klimaat?

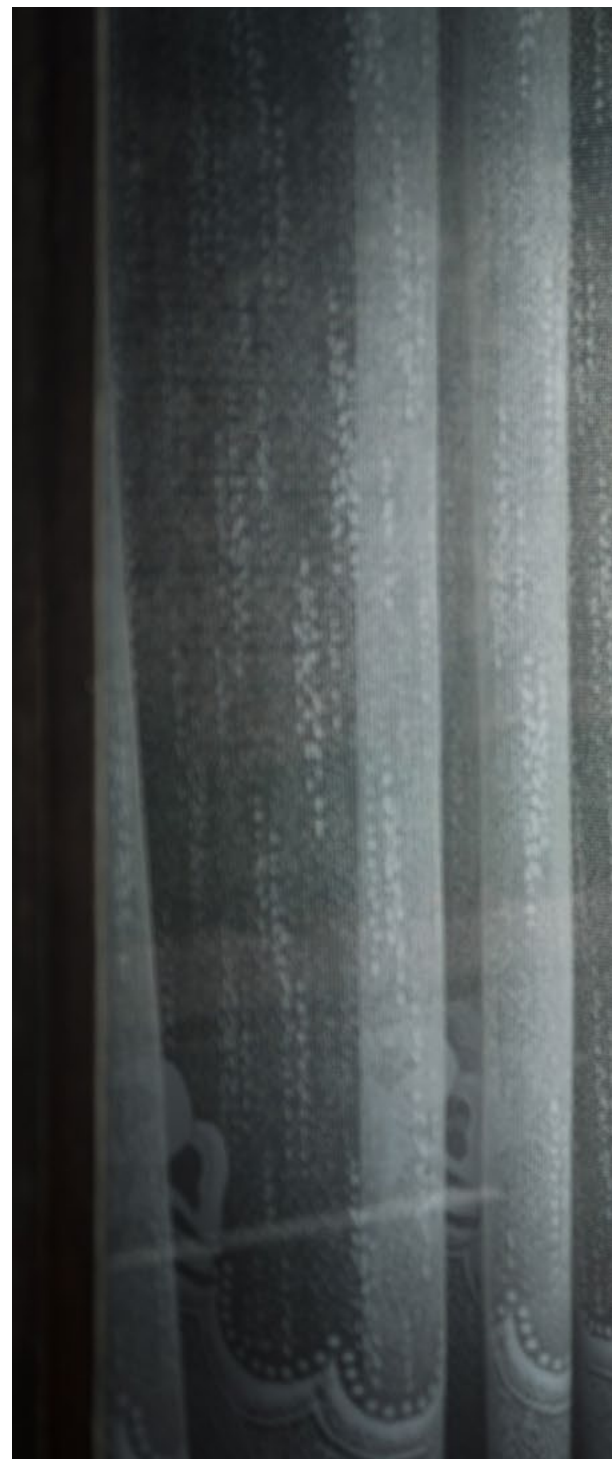
Laat er energie zijn. Een netwerk van verbinding en moed, basisvoorwaarden om vooruit te komen. Met oog voor elkaar, elkaar bevragen, naar elkaar luisteren. Elkaar dragen en samen koers geven aan verbetering. Niemand in de kou of in het donker te laten.

Een jaar vol lichtpuntjes gewenst.

We zijn benieuwd naar jullie reacties.

Mail naar lezers@visieredactie.be

Sommige beelden maken sterke emoties los. Ze blijven dan weken

2022, het jaar van de mensen?

Foto Guy Puttemans

Redactieadres Visie, PB 20, 1031 Brussel - e-mail: info@visieredactie.be - **Lezersbrieven** lezers@visieredactie.be - **Abonnementen** www.beweging.net/abonnementvisie - **Verantwoordelijke uitgever** Liesbeth De Winter - **Redactie** Simon Bellens, An-Sofie Bessemans, Jelle De Bock, Nils De Neubourg, Wim Troch, Dominic Zehnder, Lieven Bax, Tinne Van Woensel, Rooi Theeboom, David Vanbellinghen, Karen Zelderloo, Martine Creve, Dieter Herregodts, Stephanie Lemmens, Elien Steen, Anneleen Vermeire, Michiel Verplancke - **Hoofdredactie** Amélie Janssens - **Vormgeving** Gevaert Graphics - **Druk** Coldset Printing Partners - Visie verschijnt maandelijks en is inbegrepen in het lidmaatschap van CM, ACV bouw - industrie & energie, ACV-CSC METEA, ACV-Transcom en ACV Voeding en Diensten - De beschrijving van de CM-diensten en -voordelen in deze publicatie heeft enkel een informatieve waarde. Bij twijfel of betwisting gelden enkel de statuten van het ziekenfonds. Meer info: www.cm.be/statuten -

of langer in ons hoofd hangen. Onderstaande foto sprak tot **de verbeelding van Marc Leemans**, voorzitter ACV.

Laat me beginnen met u een gelukkig en vooral gezond nieuw jaar toe te wensen. Midden de omikronstorm is dat allesbehalve een holle wens. Of hij ook werkelijkheid wordt, zal vooral van u afhangen. Want net nu de besmettingscijfers met records pieken, versoepelt de regering het quarantainebeleid. Op vraag van de bedrijfswereid, die vreest dat er niet genoeg handen op de werkvloer zullen zijn. De lijn is duidelijk: mensen moeten zichzelf maar testen én dat zelf betalen. Bedrijfsbelang en winst halen de bovenhand op de adviezen van experts en op de gezondheid van medewerkers.

Ik hoop dat dit geen voorafname op de rest van 2022 wordt. Want door de gezondheids-crisis zouden we het bijna uit het oog verliezen, maar de regering staat dit jaar nog voor andere belangrijke politieke dossiers.

In het voorjaar mogen we ons verwachten aan een nieuw rondje pensioenhervormingen. Krijgen we meer van hetzelfde of zal de regering nu ook echt rekening houden met al die mensen die het niet tot hun 67ste kunnen volhouden? Zal de federale regering ingaan op het gehengel van de werkgevers naar een nieuwe indexsprong op lonen en

uitkeringen? En wat zal de aangekondigde belastinghervorming inhouden? De put die de corona-epidemie slaat, de strijd tegen klimaatverandering ... Er is veel, erg veel geld nodig. Zal men daarvoor dan ook maar andermaal en enkel een beroep doen op uw al zwaar belaste burgerzin? Of zal men de moed hebben om eindelijk een evenwaardig deel te eisen van de sterkste schouders? De fiscale saga rond goedbetaalde topsporters is hopelijk geen voorteken.

Wordt 2022 het jaar van de mensen? Of van rijke en machtige lobbygroepen? ■

Nieuwe geneesmiddelen laten budget ontsporen, al weet niemand of ze werken

Tien geneesmiddelen namen in 2019 een gigantische hap van 911 miljoen euro uit het geneesmiddelenbudget. Dat blijkt uit een studie van CM. Daarmee zijn die tien geneesmiddelen goed voor 17,3 procent van alle uitgaven. 'Dat baart ons grote zorgen. Er komen steeds meer van die nieuwe, dure geneesmiddelen op de markt die het budget van de ziekteverzekering onder zware druk zetten', klaagt CM-voorzitter Luc Van Gorp aan. Maar vanwaar komt dat exuberante kostenplaatje?

→ Tekst **Dominic Zehnder**

De medische wereld is voortdurend bezig met het ontwikkelen van steeds gespecialiserdere geneesmiddelen en therapieën. Zeker op gebied van kankerbehandeling zijn er de laatste tijd veel nieuwe, dure medicijncocktails in omloop geraakt. Deze medicamenten worden via de ziekenhuisapotheken verstrekt. Daardoor zijn de terugbetalingen via de ziekenhuisapotheken in België meer dan verdubbeld tussen 2010 en 2019: van 814 miljoen euro naar 2,15 miljard euro per jaar.

Vragen bij werkzaamheid

Een recente studie van het Federaal Kenniscentrum voor de Gezondheidszorg (KCE) zorgde voor opschudding toen bleek dat een heel aantal van die nieuwe geneesmiddelen weinig of geen voordeel

hebben ten opzichte van reeds bestaande geneesmiddelen. 'Het is zo dat er effectief een aantal nieuwe geneesmiddelen zijn waarbij er nog onzekerheden heersen over de reële klinische meerwaarde ervan', vertelt CM-beleidsmedewerker Caroline Lebbe.

Uit het KCE-rapport blijkt ook dat farmaceutische bedrijven hun medicatie zo snel mogelijk op de markt willen krijgen. 'Die bedrijven willen vaak zo snel mogelijk hun investering terugverdienen, maar het kan ook komen door publieke druk omdat een bepaald middel groot in de pers verschenen is.' Maar daar knelt volgens Lebbe het schoentje. 'De bedrijven proberen langdurige studies te vermijden waar relevante uitkomsten voor de patiënt zoals de levensduurverlenging of levenskwaliteit aangetoond moeten worden. Ze kiezen er bij kanker-

medicatie bijvoorbeeld voor om de progressievrije overleving (hoelang het duurt voordat een tumor weer begint te groeien na het innemen van de medicatie, red.) te onderzoeken. Maar dat is niet de relevantste indicator, want er is niet altijd een duidelijke link is tussen de progressievrije overleving en de echte levensverwachting.'

Gebrek aan transparantie

Hoeveel de overheid voor een geneesmiddel juist betaalt, weet veelal niemand. Voor nieuwe medicatie wordt steeds vaker een geheim contract gesloten. Van de tien duurste geneesmiddelen hebben maar liefst acht een contract met geheime prijsafspraken. 'Dat bestaat al ongeveer tien jaar en was oorspronkelijk bedoeld voor heel uitzonderlijke situaties',

Een nieuw jaar brengt veranderingen met zich mee.
Een aantal sociale verbeteringen vanaf 1 januari 2022 op een rijtje:

Wat verandert er in 2022?

Lonen en uitkeringen geïndexeerd

De uitkeringen stijgen met 2% om de prijsstijgingen te volgen. In diverse sectoren worden ook de lonen geïndexeerd op 1 januari.

Minder bedrijfsvoorheffing

Door een aanpassing van de bedrijfsvoorheffing houdt een werknemer maandelijks netto meer over. Dat wordt in de eindbelasting volgend jaar wel gecompenseerd.

Belastingvermindering kinderopvang stijgt

De maximale vermindering wordt per oppasdag en per kind opgetrokken van 13,70 tot 14 euro, met terugwerkende kracht tot 1 januari 2021.

Hervorming registratierechten

Voor de aankoop van een eerste woonst dalen de registratierechten in Vlaanderen van 6 naar 3 procent. Voor wie een bouwgrond of tweede woonst koopt, stijgen de kosten.

Betere overgangsuitkering voor jonge weduwen en weduwnaars

De overgangsuitkering zal langer worden uitbetaald. Op voorstel van het ACV komt er ook een minimumbedrag, gelijk aan dat van het minimumoverlevingspensioen. Met terugwerkende kracht tot 1 oktober 2021.

Toeslag SWT stijgt

Onder druk van de vakbonden verhoogt de toeslag van de werkgever voor van SWT'ers met 0,26% bovenop de index (+2%). 'Niet veel, maar dat zegt ook alles over hoe de Loonnormwet de barema's in zijn greep houdt', klinkt het bij ACV.

Pensioen stijgt

De minimumpensioenen stijgen opnieuw met 2,65% bovenop de indexering, als nieuwe stap in de optrekking richting 1 500 euro netto voor een volledige loopbaan tegen 2024.

Bijstandsuitkering stijgt

Wie moet rondkomen met een leefloon, een tegemoetkoming voor personen met een handicap of een inkomensgarantie voor ouderen (IGO) krijgt er 2,58% bij, bovenop de indexering.

Werkloosheidsuitkering stijgt

Wie moet rondkomen met een minimum-werkloosheidsuitkering, inschakelingsuitkering of beschermingsuitkering, ontvangt 1,125% bovenop de automatische indexering (+2%). Voor alle werkloosheids-, inschakelings- en beschermingsuitkeringen geldt voortaan ook dezelfde belastingvermindering als voor een pensioen-, ziekte- of invaliditeitsuitkering.

Verbeteringen voor zieken en invaliden

De minima voor onregelmatige werknemers in ziekte of invaliditeit stijgen met 2,58% boven de index, omdat het minimum gekoppeld is aan het leefloon. Zowel voor regelmatige als onregelmatige werknemers komt er al vanaf de vierde maand ziekte een minimumuitkering.

Lager remgeldplafond voor zeer lage inkomens

De maximumfactuur beperkt de jaarlijkse medische kosten voor gezinnen tot een plafondbedrag. Op vraag van de ziekenfondsen wordt vanaf 2022 een nieuw plafondbedrag van 250 euro ingevoerd voor gezinnen van wie het netto belastbaar gezinsinkomen in 2020 maximaal 11 120 euro bedroeg. Zo krijgen meer gezinnen het remgeld terugbetaald. Bovendien zullen ze meer terugbetaald krijgen. Dit voorkomt dat mensen gezondheidszorg moeten uitstellen omdat ze het niet kunnen betalen.

Betere vergoeding van pijnstillers voor chronische pijnpatiënten

De terugbetaling van pijnstillers voor chronische pijnpatiënten verloopt vanaf 1 januari 2022 via eenzelfde systeem. Wie eerder een goedkeuring voor slechts één jaar had, moest zijn arts raadplegen voor een nieuwe toelating. De nieuwe goedkeuring zorgt voor goedkopere pijnstillers: ze worden vergoed aan 75 procent in de plaats van aan 20 procent.

Maximumvergoedingen voor vrijwilligers stijgen

Door aanpassing aan de index ontvangt een vrijwilliger voortaan maximaal 36,83 euro per dag, met een maximum van 1 473,37 euro per jaar.

GUY PUTTEMANS

De farma-industrie wil niet dat prijsafspraken bekend geraken.

→ CAROLINE LEBBE
CM-beleidsmedewerker

verklaart Caroline Lebbe. Die geheimhouding is volgens haar een puur commerciële keuze. 'De firma's willen niet dat die prijsafspraken bekend geraken. Wij zijn uiteindelijk maar een klein landje en de minister komt op dat vlak keihard onder druk te staan. Als andere landen horen dat men elders minder betaalt, dan ondermijnt dat de positie van de producenten en hun grip op de hoge prijzen. Ze hebben dus alle baat bij de geheimhouding.'

Ook CM-voorzitter Luc Van Gorp plaatst vraagtekens bij het totale gebrek aan transparantie. 'Dat maakt het moeilijk om de kosteneffectiviteit van deze geneesmiddelen in te schatten en te rechtvaardigen. Uiteraard zijn wij voorstander van innovatie, maar enkel op voorwaarde dat de nieuwe geneesmiddelen effectief meerwaarde bieden voor de patiënten. Vandaag is er daarover te weinig transparantie. We weten vaak niet wat de werkelijke kostprijs is van deze geneesmiddelen en de meerwaarde blijft onzeker. We kunnen ons dan ook de vraag stellen of de middelen van de ziekteverzekering wel efficiënt worden ingezet. We kunnen elke euro uiteindelijk maar één keer uitgeven.' ■

ECONOMIE TIJDELIJKE WERKLOOSHEID

Goed nieuws voor bouwvakkers

Door de pandemie verlengde de federale regering in december de vereenvoudigde procedure voor tijdelijke werkloosheid tot en met 31 maart 2022. Ook wie in quarantaine moet of niet kan werken door de opvang van een kind, komt in aanmerking voor de uitkering die onveranderd 70 procent van het begrensde brutoloon (€ 2 840,84 per maand) bedraagt. Dat is onder meer goed nieuws voor werknemers in de bouwsector die, net als andere werknemers, voor deze uitkering geen controlekaart C3.2A nodig hebben.

LEDENVOORDEEL MENTAAL WELZIJN

Terugbetaling psychologische zorg uitgebreid

Voortaan kunnen CM-leden rekenen op een terugbetaling van eerstelijns psychologische zorg. Sessies bij klinisch psychologen en klinisch orthopedagogen, naast die bij een psychotherapeut waarvoor al een terugbetaling gold, komen nu ook in aanmerking voor een tegemoetkoming. Zelfs als de therapie volledig online gebeurt. Een doorverwijzing van een arts of Centrum voor Geestelijke Gezondheidszorg (GGZ) is daarvoor geen vereiste meer. Daardoor komen veel meer behandelingen in aanmerking voor de tegemoetkoming.

Elk CM-lid kan tot 24 sessies indienen. Voor volwassenen bedraagt de terugbetaling 50 procent van het betaalde honorarium per sessie met een maximum van 10 euro (75 procent met verhoogde tegemoetkoming, maximaal 15 euro). Kinderen en jongeren kunnen tot 30 euro per sessie terugkrijgen (45 euro met verhoogde tegemoetkoming).

~ www.cm.be/psychologische-zorg

ECOCHQUES LOKAAL ETEN

Koop met ecocheques bij de boer

Voortaan kun je met ecocheques terecht in de boerderijwinkel of op de markt, zo besliste de Nationale Arbeidsraad. Daarmee hopen de sociale partners teelt en verkoop via de korte keten te bevorderen. Het gaat enkel om verkopers die het erkende logo 'Recht van bij de boer' of 'En direct de la ferme' dragen.

Vliegtaks voor alle vluchten

Er komt een vliegtuigtaks op alle vluchten. Eerder wilde de regering een taks op kortereafstandsvluchten, maar volgens het voorstel dat nu op tafel ligt zou die toeslag er uiteindelijk komen voor alle vluchten. Volgens de La Dernière Heure en La Libre Belgique zou de taks 10 euro per ticket bedragen als de eindbestemming op minder dan 500 kilometer in vogel-

vlucht ligt van de luchthaven van vertrek in België. Ze zou 2 euro bedragen als de eindbestemming zich op meer dan 500 kilometer in vogelvlucht bevindt maar binnen de Europese Economische Ruimte. Ligt de bestemming buiten de Europese Economische Ruimte, dan zou de taks 4 euro bedragen.

ID / FIRMIN DE MAÎTRE MÂTRISE

AFGEDANKTE KLEDING

100 000 ton textiel in de woestijn

De koopjes zijn begonnen, want in de winkels moet de wintercollectie plaats maken voor de zomercollectie. Die wisselende collecties hebben ook een keerzijde. Dat blijkt in de Atacamawoestijn, in het noorden van Chili. Het is een van de droogste woestijnen ter wereld. Er wordt koper ontgonnen, maar het gebied staat vooral bekend als 'de kledingwoestijn'. Er wordt massaal textiel gedumpt dat niet verkocht geraakt. Chileense opkopers kopen onverkochte voorraden op van grote kledingconcerns, maar ze kunnen lang niet alles kwijt. Wat niet verkocht geraakt, belandt op het stort in de Atacamawoestijn. Er zou ruim 100 000 ton aan afgedankte kleding

liggen. Soms gaat het om beschadigde stukken, maar vaak ook om heel grote of heel kleine maten, die moeilijk verkoopbaar zijn.

Het stort vormt een gevaar voor de omgeving. De chemicaliën die in de kleding verwerkt zitten, vervuilen het drinkwater. Soms wordt er ook brand gesticht in een poging de afvalhoop te verkleinen, maar daarbij komen giftige stoffen vrij. ■

MICHAEL DE LAUSNAY

'Hopelijk hoef ik niet uit te leggen waarom het kwetsend is om mensen met een migratieachtergrond in dezelfde categorie te plaatsen als zwerfvuil en leegstand.'

→ NAIMA CHARKAOUI

De reactie van columniste Naima Charkaoui toen ze diversiteit zag opduiken in een lijstje stedelijke problematieken. Wat is nu écht de uitdaging, vraagt ze zich af in MO*.

TOMBOLA

Solidariteitsacties Samana

Zorgvereniging Samana organiseerde een nationale tombola ten bate van mensen met een chronische ziekte. De trekking vond plaats onder toezicht van een gerechtsdeurwaarder op 29 oktober van het afgelopen jaar.

De winnaar van een Audi A4 volgens het gratis omslaglot (geel) heeft het lot: Serie E, nummer 028667. Alle nummers van gele loten eindigend op 752 winnen een aankoopcheque van Sodexo ter waarde van 25 euro.

De winnende blauwe loten voor een Sodexo-cheque ter waarde van 1 250 euro zijn: Serie A 180818; B 212114; C 194256; D 228595; E 164157; F 191906; G 130108; H 114097; J 132820; K 223506; L 106892; M 112836; N 145513;

P 123134; Q 211268; R 115898. Voor een Sodexo-cheque van 250 euro: de nummers 102017, 160158, 170189, 204947 in alle series. Voor een Sodexo-cheque van 125 euro: de nummers eindigend op 4356 of 9324 in alle series. Voor een Sodexo-cheque van 50 euro: in alle series de nummers eindigend op 599. Voor een Sodexo-cheque van 25 euro: in alle series de nummers eindigend op 023, 447, 654, of 822.

Winnaars moeten hun lot onder gesloten omslag, met vermelding van naam en adres op de rugzijde van het lot, verzenden naar 'Samana, dienst Tombola, Haachtsesteenweg 579, 1031 Brussel'. Na controle worden de prijzen opgestuurd.

DURE ZELFTESTEN

Welzijnzorg wil gratis zelftesten voor leerlingen

Sinds 10 januari zijn de scholen opnieuw geopend, na een extra lange kerstvakantie. Om te vermijden dat klassen aldoor moeten sluiten, gelden soepelere quarantaineregels. In het basisonderwijs gaat een klas-quarantaine in vanaf vier besmettingen, gevaccineerde leerlingen in het secundair onderwijs moeten niet langer in quarantaine na een hoogrisicocontact. Daaraan koppelde het Overlegcomité een oproep om regelmatig zelftesten te gebruiken. Die kosten 7 à 8 euro in de apotheek (ongeveer 3,50 euro in supermark-

ten en drogisten) en zijn dus een flinke hap in het budget van gezinnen. 'De groep mensen met een verhoogde tegemoetkoming (die 1 euro per zelftest betalen, red.) is niet zo groot', waarschuwt Koen Trappeniers, directeur van Welzijnzorg,

voor een aantikkende factuur voor de schoolgaande jeugd. 'Ook mensen op de grens van de armoede zullen diep in de buidel moeten tasten om toch nog te kunnen deelnemen aan de samenleving.' Welzijnzorg roept daarom op om te voorzien in een basispakket gratis zelftests, zeker voor jongeren.

HET CIJFER

14

Op de laatste dag van vorig jaar was het in Ukkel 14 graden Celsius. Nooit was het sinds het begin van de waarnemingen warmer op een 31 december. Ook de dagen nadien was het ongewoon warm voor de tijd van het jaar.

STEFAN GOEMAERE PROJECTMEDEWERKER
ENERGIEARMOEDE LAAT ZIJN LICHT
SCHIJNEN OP EEN DONKERE REALITEIT

**'We stellen
liever een
operatie uit
dan onze
kinderen
in de kou
te zetten'**

‘De hoge energieprijzen zullen energieschulden creëren’, zegt Stefan Goemaere, deskundige energiearmoede. En vergis je niet, energiearmoede vind je overal. ‘Ik kom ook bij de advocaat en tandarts over de vloer.’

→ Tekst **Nils De Neubourg** → Foto **Tom Talloen**

Al bijna tien jaar lang komt hij over de vloer in onverlichte en onverwarmde huizen in de Westhoek. Stefan Goemaere is projectmedewerker energiearmoede bij SAAMO, tot voor kort bekend als Samenlevingsopbouw. Met de bewoners overloopt hij energierekeningen en bespreekt hij mogelijkheden om het verbruik omlaag te brengen. Maar evengoed zit hij regelmatig met netbeheerder Fluvius en energiemaatschappijen rond de tafel om te kijken hoe toch iedereen zich een minimum aan licht en warmte kan veroorloven. Ook in deze tijden van piekende energieprijzen.

‘Dat je nu energieschulden maakt, is logisch. Stel dat je normaal al nauwelijks rondkomt met je laag inkomen, dan is het met een onverwachte energierekening van 400 euro wel heel moeilijk om uit de schulden te blijven. Ik kom nu mensen tegen die een doktersbezoek of een operatie uitstellen om toch maar de energiefactuur te kunnen betalen. We beknibbelen liever op andere essentiële zaken dan onze kinderen in de kou te zetten.’

Wanneer ben je energiearm?

‘Energiearmoede kent twee vormen: de energiefacturen niet kunnen betalen of je verbruik zodanig beperken om toch maar de factuur aan te kunnen. Objectieve cijfers over energiearmoede geven aan hoeveel gezinnen energieschulden hebben of meer dan tien procent van het budget aan energie spenderen. Maar daarnaast heb je ook nog de verborgen armoede: mensen die slechts één kamer in het hele huis verwarmen of de thermostaat op 16 graden zetten. Die mensen duiken minder op in de cijfers.’

Over hoeveel mensen gaat het?

‘In Vlaanderen gaat het ongeveer over 400 000 gezinnen die energiearm zijn.’

Cijfers over algemene armoede zijn van eenzelfde grootorde. Zijn dat dezelfde mensen?

‘Die twee groepen overlappen, maar niet helemaal. Door beschermingsmaatregelen is er ook een groep die eigenlijk hun energie niet zou kunnen betalen, maar daar dankzij bijvoorbeeld een sociaal tarief wel in slaagt. Aan de andere kant betekent dat er ook wel wat mensen uit de middenklasse met energieproblemen kampen.’

Een gezin uit de middenklasse kan misschien die hoge facturen nog aan, maar moet soms met spaargeld betalen.

→ **STEFAN GOEMAERE**

‘We zien heel veel alleenstaanden die risico lopen op energiearmoede, zeker met kinderen of wanneer ze net een scheiding achter de rug hebben. Iemand die in een supermarkt werkt, daarom een beperkt loon heeft en na een scheiding plots naar een huurhuis moet, loopt makkelijk tegen betaalmoelijkheden van de energiefactuur aan.’

Energiearmoede treft dus ook de gewone man of vrouw in de middenklasse?

‘Dat is inderdaad zo, zeker met de recente prijsstijgingen. In opdracht van het OCMW bezoek ik ook mensen thuis om te kijken wat ze aan hun hoge energiekosten kunnen doen. Zo kom ik ook bij een advocaat of een tandarts. Ook zij kampen met hoge energiekosten en een gebrek aan middelen om die te betalen.’

Voorschotfacturen tot 500 euro per maand of meer zijn tegenwoordig een realiteit voor een deel van de gezinnen. Dan spendeer je zelfs met een zoge-

>>

naamd goed loon al snel meer dan tien procent van je inkomen aan energie, de grens van energiearmoede.

'Daar zit ook het verschil tussen de middenklasse en de lagere inkomens. Een gezin uit de middenklasse kan misschien die hoge facturen nog aan, maar moet soms met spaargeld betalen. Voor mensen die nooit kunnen sparen is dat geen optie. Gezinnen met lagere inkomens zullen dus eerder schulden opbouwen. Maar of je nu aan je spaargeld zit of schulden maakt, voor iedereen zijn het zware kosten.'

Verdwijnt het probleem niet als de prijzen over een tijdje weer dalen?

'De vraag is vooral hoe het volgende winter met de prijzen zit. Mensen die nu net het hoofd boven water houden dankzij een afbetalingsplan bij hun leverancier zijn heel afhankelijk van die prijzen in de toekomst. Want als die zo hoog blijven, stapelen de schulden zich steeds hoger op tot ze onhoudbaar worden.'

De energiearmoede bleef ook de voorbije jaren op hetzelfde niveau. Werken maatregelen als een sociaal tarief dan onvoldoende?

'Het sociaal tarief werkt wel om energie betaalbaar te houden. Alleen heeft in tijden buiten corona slechts een kleine groep mensen recht op dat tarief. We zien dat de uitbreiding van het verlaagd tarief als uitzonderlijke coronamaatregel voor veel mensen een groot verschil maakt. Maar voor een groep is zelfs dat sociaal tarief nog te hoog. In veel gevallen heeft dat te maken met te lage uitkeringen en te hoge andere kosten, zoals hoge huurkosten. Omdat ze geen betaalbare woning vinden, is iedere andere uitgave er al een te veel.'

En die huurwoningen zijn ook niet altijd even goed geïsoleerd, waardoor je letterlijk energie en daarom ook geld door ramen en deuren buitensmijt.

'Dat gaat inderdaad vooral op voor het laagste segment in de huurmarkt, net de woningen die door kapitaalarme mensen gehuurd worden. Woonkwali-

21% energiearmoede

Meer dan een op de vijf huishoudens kent energiearmoede

823 000

nieuwe afbetalingsplannen voor gezinnen sinds de start van de coronacrisis

1 op de 10

residentiële klanten van Engie Electrabel betaalt facturen te laat, niet of heeft een afbetalingsplan

15% te hoge factuur

Voor ongeveer een op de zeven gezinnen is de energiefactuur te hoog voor het inkomen

43% van de oudere alleenstaanden is energiearm

teit is daarom ook belangrijk. De regering voorziet als deel van het klimaatplan wel in leningen en subsidies om energiezuinige investeringen te doen. Helaas zien we dat het geld vooral terecht komt bij de rijkere. Heel wat initiatieven gaan voorbij aan het feit dat sommige mensen geen andere keuze hebben dan te huren. Overheidsgeld wordt vooral ingezet om eigenaars te helpen woningen energiezuinig te maken. Die investeringen worden vaak ook nog in de huur verrekend, waardoor mensen aan de onderkant van de huurmarkt er niet op vooruitgaan.'

Investeringen om energie te besparen gaan dus vooral naar mensen die dat het minst nodig hebben?

'Dat is een oud zeer. In principe zou je zo'n lening zelfs ook kunnen gebruiken om een zuinig huishoudtoestel, zoals een koelkast of wasmachine, te kopen. Alleen raadt het Energiehuis dat af, want de dossierkosten en -werk voor een toestel van 500 euro zijn even hoog als die voor een lening voor een renovatie van 20 000 euro. Daarom zijn we zelf ook begonnen met de verhuur van energiezuinige toestellen. Dat heeft een directe impact. Met financiële hulp zou zo'n initiatief breder uitgerold kunnen worden. In dezelfde lijn ligt het aanbieden van ledlampen in plaats van klassieke spaarlampen. Zulke initiatieven geven iedereen de mogelijkheid om zelf duurzaamheid in handen te nemen.'

Ik onthoud: eenvoudige ingrepen voor iedereen mogelijk maken. Maar gaan die kleine dingen ook echt het verschil maken voor je energierekening?

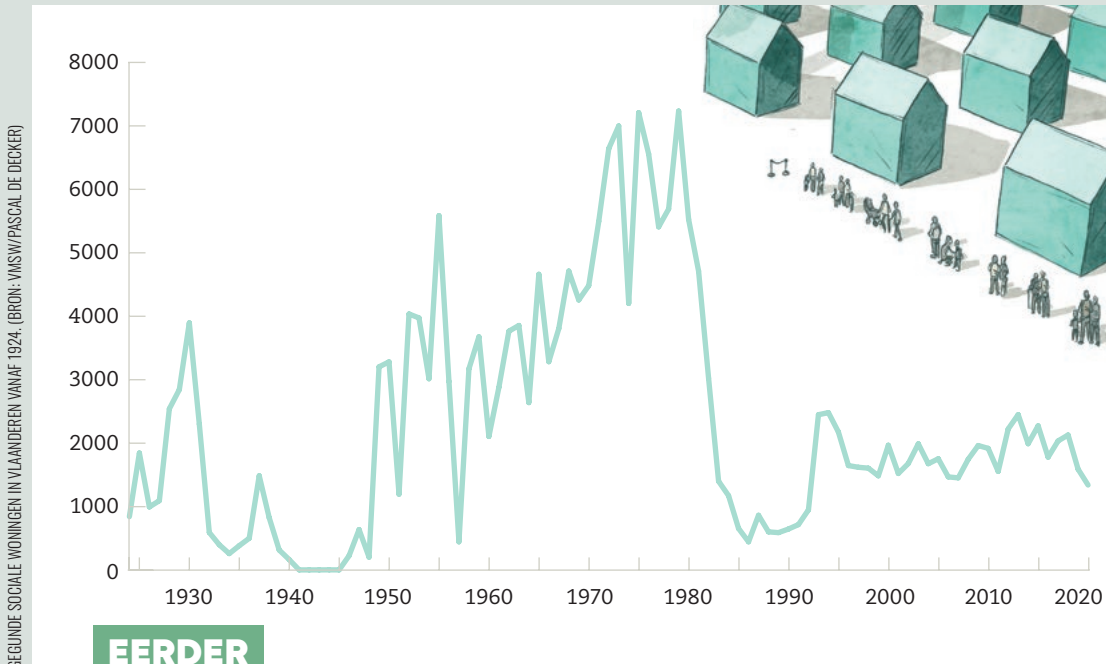
'Huizen die twintig à dertig jaar geleden gebouwd of verbouwd werden, hebben bijvoorbeeld vaak ingebouwde halogeenspotjes. Tien van die spotjes in je plafond kosten je per jaar ongeveer 200 euro. Een ledlamp verbruikt slechts een tiende.'

Zit het beleid dan niet verkeerd wanneer we allemaal zelf opdraaien voor de kosten van een zuinige ledlamp terwijl de al dan niet directe subsidies voor de Tesla van een select publiek tot in de duizenden euro's gaat?

'Dat is een pijnlijke realiteit, die we ook nog kennen van de beginperiode van de zonnepanelen. In beide gevallen zijn de winsten voor de mensen die het zich kunnen permitteren, terwijl de mensen die het zich niet kunnen veroorloven net wel mee de kosten dragen. Dat is pervers.' ■

FEIT OF FABEL?

Nooit eerder bouwde Vlaanderen zo weinig sociale woningen

EERDER WAAR

De Vlaamse sociale woningbouw rust al enkele decennia op een naorlogs dieptepunt. In vergelijking met de buurlanden is de Vlaamse sociale woningmarkt miniem.

Jaarlijks worden de wachtlijsten voor een sociale woning langer. In 2020 stonden liefst 169 096 Vlaamse gezinnen en alleenstaanden op een wachtlijst, ongeveer 10 procent meer dan het jaar daarvoor. Nog eens 80 000 andere huishoudens zouden voor een sociale woning in aanmerking komen. Op de private huurmarkt houdt, volgens Woonzaak, ondertussen drie op de tien huurders na de huur te weinig over voor een menswaardig leven en is 47 procent van de woningen van slechte kwaliteit.

Cijfers van de Vlaamse Maatschappij voor Sociaal Wonen (VMSW) leren dat in Vlaanderen 1 844 sociale huurwoningen werden

opgeleverd in 2020: 204 minder dan een jaar eerder, maar vergelijkbaar met 2018 (1 864). Over het algemeen schommelt het aantal sinds het begin van de eeuw rond de 1 800 opgeleverde sociale huurwoningen per jaar. Tegenover het eerste decennium (gemiddeld 1 628,9/jaar) is er de laatste tien jaar weliswaar een beperkte stijging (1 969,8/jaar), maar dat blijft klein bier vergeleken met het jaarlijkse gemiddelde tussen de jaren 50 en 80, dat bijna dubbel zo hoog lag.

‘De hoge pieken voor 1980, toen de economische crisis de woningbouw kelderde, ogen spectaculair, maar zijn dat eigenlijk niet’, verduidelijkt woonexpert Pascal De

Decker (KU Leuven). ‘In België en Vlaanderen zijn nooit meer dan 6 à 7 procent van de woningmarkt sociale huurwoningen geweest, terwijl men in Nederland nog steeds streeft naar 30 procent en die in het Verenigd Koninkrijk ongeveer 18 procent tellen. Bij ons heeft men nooit gestreefd naar een substantiële sociale huurwoningvoorraad.’

Volgens Vlaams minister van Wonen Matthias Diependaele (N-VA) investeert de huidige Vlaamse regering een ‘recordbedrag’ van 4,5 miljard euro in sociale woningbouw. Vooralsnog leidt dat dus nog niet tot merkbaar meer sociale woningen. ■

Kris Van Eyck,
Welzijnsexpert ACV

Moet iemand op mijn werk of school eerste hulp kunnen verlenen?

Op je werkvloer – en dus ook op een school – moet de werkgever eerste hulp kunnen bieden als je onwel of gewond raakt. De hulpverlener moet beschikbaar zijn tijdens je arbeidstijd. Het vereiste aantal hulpverleners hangt af van de risico’s op de werkvloer en de arbeidsorganisatie.

EHBO-materiaal en een verbanddoos moeten aanwezig zijn. En tenzij uit de risicoanalyse blijkt dat het niet nodig is, moet er ook een EHBO-lokaal ingericht worden. De uitrusting van het lokaal en het EHBO-materiaal worden in overleg met de arbeidsarts bepaald.

Het opleidingsniveau van de hulpverlener hangt af van de risico’s in de onderneming of instelling. Een werkplaats met chemische risico’s of warme keuken zal bijvoorbeeld om een andere opleiding vragen.

De wet verplicht voor de hulpverlener een basisopleiding met een jaarlijkse of tweejaarlijkse bijscholing. Het Comité voor Preventie en Bescherming op het Werk of de syndicale afvaardiging als er geen comité is, geeft advies over al deze EHBO-maatregelen.

Loop je plots een letsel op tijdens je werk of op weg van of naar het werk? Meld het dan onmiddellijk aan je werkgever, ook als het een kleinigheid lijkt. ■

~ www.hetacv.be/welzijn

'Op het werk om te werken, niet om te horen dat je mooi bent'

Sinds in oktober 2017 de hashtag MeToo massaal op sociale media werd gebruikt door slachtoffers van seksueel grensoverschrijdend geweld, is alleen maar duidelijker geworden dat seksueel ongepast gedrag diep geworteld zit in onze samenleving. Van een foute grap tot aanrakingen op intieme plaatsen: veel slachtoffers – meestal vrouwen – vonden door de hashtag de moed om hun verhaal te delen. En dat is maar het topje van de ijsberg. Met de recente rechtszaken tegen Bart De Pauw en Jeff Hoeyberghs staan ongewenst gedrag en seksisme hoog op de agenda. Grensoverschrijdend gedrag is overal, maar hoe ga je ermee om op de werkvloer?

– Tekst **Wim Troch** – Illustratie **Rutger Van Parys**

Grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer is er in vele varianten. Van pesterijen en discriminatie tot agressie of ongewenst seksueel gedrag. Diverse bevestigingen leren dat meer dan een op de drie werknemers al slachtoffer werd van grensoverschrijdend gedrag. In sommige gevallen gaat het om seksueel grensoverschrijdend gedrag. Marte Billen van ACV gender: 'Grensoverschrijdend gedrag is moeilijk te definiëren. Het kan zowel verbaal als fysiek zijn, van een foute grap, een vermeend compliment of een macho bedrijfscultuur tot inbreuken op de fysieke integriteit – ongewenste aanrakingen of erger dus. Niet altijd, maar wel vaak, is er sprake van een machtsrelatie, en is het slachtoffer een ondergeschikte van de pleger.'

Cijfers over hoe vaak seksueel grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer voorkomt, lopen uiteen. Dat komt doordat iedereen het anders aanvoelt, zeker als het gaat om opmerkingen of grapjes. En de hand van de ene collega op je schouder is niet hetzelfde als de hand van een andere collega. Maar ook omdat slachtoffers vaak schaamte voelen, en de schuld bij zichzelf leggen. 'Onderzoek van Idewe (een externe preventieadviseur, red.) leert dat bijna tien procent van de vrouwelijke werknemers al slachtoffer is geweest van grensoverschrijdend gedrag, zoals lonken, benadering via gebaren of e-mail en aanrakingen', zegt Billen.

'Voor mannen ligt dat op ruim zes procent. De cijfers verschillen wel van onderzoek tot onderzoek. ACV Voeding en Diensten deed in 2017 een enquête. Maar liefst een op

ACTIEPLAN

Ongepast gedrag wordt aangepakt

Het is de verdienste van de MeToobeweging dat ze slachtoffers de moed gaf om hun verhaal bekend te maken. Ook het beleid en de sectoren bleven niet blind voor de stroom aan wantoestanden. In de nasleep van bovenvermelde enquête van ACV Voeding en Diensten werd in de sector van de gezinszorg een charter en een cao ondertekend. 'Die verplicht bedrijven om te beschikken over een actieplan dat de preventie en opvolging van ongepast seksueel gedrag tijdens de tewerkstelling aan huis concreet vormgeeft', zegt Ben Debognies van ACV Voeding en Diensten. 'Door de co-

ronapandemie is de uitwerking op het terrein nog niet echt concreet gemaakt. In de sector van de dienstencheques werd een gelijksoortige verklaring opgenomen. Vanuit het beleid werd in december de wetgeving aangepast zodat klanten die zich schuldig maken aan ongewenst seksueel gedrag kunnen worden uitgesloten. Bij een eerste misbruik hebben ze een jaar geen recht meer om gebruik te maken van dienstencheques, bij herhaling wordt dat vijf jaar.'

de drie werknemers – doorgaans vrouwen – in de dienstenchequesector had al te maken met grensoverschrijdend gedrag. Het gaat hier om extra kwetsbare werknemers. Ze werken alleen, in het huis van hun klant, die ook opdrachtgever is.'

Ook nu we massaal aan het thuiswerken zijn, gaat het

ongepast gedrag trouwens verder, want de ongewenste toespelingen blijven komen via mail of WhatsApp.

Patroon

Betekent dat dan dat niets meer mag, of dat er geen grapjes meer kunnen worden gemaakt? Helemaal niet, vindt Annelies D'Espallier. Zij is Vlaams ombudsvrouw gender. 'Een foute opmerking maken of een ongewenste aanraking is niet altijd een drama. Waar mensen samen leven, botst het soms. Belangrijk is dan om een uitweg te zoeken. We moeten grappen kunnen blijven maken. Maar wanneer grappen of opmerkingen een vervelend patroon vormen, is er wel een probleem.

Een keer 'per ongeluk' een kleedkamer binnenlopen kun je door de vingers zien, maar bij herhaling is er meer aan de hand.'

Billen beaamt dat: 'Bij slachtoffers overheersen angst en schaamte. Een keer een opmerking met een scherp kantje of een verrassend compliment kan tof zijn, maar na verloop kan het vervelend en intimiderend worden.'

Wie slachtoffer wordt van grensoverschrijdend gedrag op het werk, kan terecht bij de vertrouwenspersoon op het werk, bij externe preventieadviseurs of bij de vakbondsafvaardiging. Ook bij de Vlaamse Ombudsdienst kun je terecht. Zo behandelde D'Espallier het voorbije jaar meer dan 50 dossiers — meer dan het dubbele dan in 2019. 'Het topje van de ijsberg', zegt ze. 'Want het is zeker dat nog lang niet elk slachtoffer melding maakt. Bij grensoverschrijdend gedrag heb ik het liefst dat het tot een bemiddelingsprocedure komt, met een gesprek tussen beide partijen. Heel vaak leidt dat tot een oplossing. Soms creëert het schuldinzicht bij de dader, een andere keer leert de bemiddeling dat er meerdere kanten aan een verhaal zijn, en moeten slachtoffers hun visie bijstellen.'

'Soms is het voldoende dat de verontschuldigungen volgen, soms zal de dader de kosten voor psychologische begeleiding terugbetalen. De ernstigste gevallen verwijzen we natuurlijk door naar het strafrecht: politie en justitie. Zij hebben een beter apparaat om dit te onderzoeken en indien nodig te bestraffen.'

Balthasar Boma

Hoe moet je reageren als je getuige bent grensoverschrijdend gedrag op de werkvloer? 'Er zijn drie dingen die je kunt doen: niets, meedoen en reageren', zegt Billen. 'De redenen waarom mensen niet reageren zijn divers. Omdat ze het gedrag niet herkennen, omdat ze niet weten hoe ze kunnen helpen, of omdat ze misschien bang zijn om zelf het volgende slachtoffer te worden. Maar zelfs als je op het moment zelf niets kunt zeggen, kun je eventueel later nog het slachtoffer aanspreken om hem of haar te steunen.' 'Je mag als getuige niet afzijdig blijven', vult D'Espallier aan. 'Niet reageren kan overkomen als accepteren. Stel luidop de vraag 'Is dit hoe wij met elkaar omgaan in dit bedrijf?' als je getuige bent van een ongepaste opmerking of aanraking. Dat biedt steun aan het slachtoffer.'

Niet reageren kan overkomen als accepteren.

→ ANNELIES D'ESPALLIER

'Belangrijk is dat in bedrijven nagedacht wordt over de bedrijfscultuur', zegt Billen. 'Hoe wordt gekeken naar mannen of vrouwen in de sector? Dat is een taak van werkgever en personeel. Leidinggevenden moeten opgeleid worden in hun manier van leidinggeven. Want ja, de Balthasar Boma-figuren die de secretaresse een tik op het achterwerk geven, bestaan nog steeds. Een compliment is tof, maar je bent op het werk om te werken, niet om horen hoe mooi je bent. Je bent aangekomen op basis van je competenties, niet om hoe je eruitziet. Opmerkingen over je uiterlijk horen dus eigenlijk niet thuis op de werkvloer. En zeker niet in herhaling. Het is goed om dat aan te geven.' ■

Burgerpanel.

ELKE MAAND LATEN DRIE LEZERS HUN LICHT SCHIJNEN OVER EEN NETELIGE KWESTIE

– INTERVIEW AN-SOFIE BESSEMANS EN DOMINIC ZEHNDER

3 LEZERS

Nathalie (50)

Nathalie woont in Aartselaar en werkt bij een maatwerkbedrijf.

Linde (16)

Linde woont in Vollezele en volgt Humane Wetenschappen.

Jessica (24)

Jessica werkt als verkoopster en heeft Italiaanse roots.

DE STELLING

'De verkoop van alcohol aan minderjarigen moet verboden worden'

Nathalie: 'We vergeten soms dat er in alcohol een duiveltje schuilt'

'Ik ben het helemaal eens met de stelling. Alcohol wordt vaak geassocieerd met gezelligheid en feesten. In de reclame wordt alcohol ook vaak in een thuissituatie gepresenteerd. Vaak geef je zonder na te denken iemand een fles wijn cadeau als je op bezoek gaat. Daardoor vergeten we soms dat er in alcohol ook een duiveltje schuilt.'

'In mijn ruime omgeving heb ik de schadelijke gevolgen alcohol van dichtbij meegemaakt. Ik heb het dan over relationele, financiële en gezondheidsproblemen. Net omdat alcohol maatschappelijk zo aanvaard is, is het moeilijk voor een 16-jarige om de gevaren in te schatten. Als ouder heb je hierin een belangrijke verantwoordelijkheid. Ik vind ook belangrijk dat er het onderwijs ruimte is voor dialoog over thema's zoals deze.'

Linde: 'Jongeren stapsgewijs leren omgaan met alcohol'

'Het is verboden om alcohol te verkopen, te schenken of aan te bieden aan wie jonger is dan zestien jaar. Voor sterke drank geldt dat voor min-achtentienjarigen. Op die huidige wetgeving heb ik niets aan te merken. Naar mijn mening zou die ook niet verstrengd of verzwakt moeten worden. Het lijkt me immers redelijk om jongeren stapsgewijs te laten leren omgaan met alcohol. Maar ik heb zelf wel al regelmatig gezien dat de wetgeving niet nageleefd wordt. Dit vind ik spijtig aangezien het positieve effect — het stapsgewijs leren omgaan met alcohol — hierdoor ernstig wordt ondermijnd. Ik denk niet dat dit zal veranderen door de wetgeving strenger te maken, omdat jongeren en verkopers van alcohol die dan gewoon nog meer zullen gaan omzeilen.'

Jessica: 'Controles moeten strenger'

'Ik vind dat het verboden moet worden om alcohol aan minderjarigen te verkopen. Er is veel bewijs voor de nadelige effecten van alcohol. Alcoholgebruik kan leiden tot lichamelijke en psychische gezondheidsproblemen. De leeftijdsgrens is daarom gekozen om minderjarigen te beschermen tegen de schadelijke gevolgen van het drinken van alcohol. Als je als jongere begint te drinken, zal je er ook later eenvoudiger naar grijpen.'

'De controles moeten zeker ook strenger. Tegenwoordig kun je als minderjarige veel te makkelijk aan alcohol geraken. Daar moet echt beter op toegekeken worden. Het zou al helpen als men steevast de identiteitskaart zou controleren. Dan is er geen twijfel mogelijk.'

Het is jouw democratie!

Exact één jaar na de dag waarop Joe Biden zijn periode als president van de VS startte, schreef de oud-president Jimmy Carter een opinie-stuk in *The New York Times*. Hij wordt dit jaar 97, maar vond het nodig zijn land te waarschuwen. Volgens hem is de democratie in gevaar.

In een vlammend stuk bezweert Carter de Amerikanen om de democratie te eren en te beschermen. De basis ervan is volgens hem aangetast en in gevaar. En dat door het gebrek aan akkoord en respect voor de grondwet, het onnodig beperken van de mogelijkheid om te stemmen voor alle burgers, het veelvuldig opzetten van groepen tegen elkaar, het geweld in de politiek en als laatste valse en foutieve berichtgeving.

Democratie begint met een grondwet die het vertrouwen van de bevolking verdient

Het zette me aan het denken. Is België zo anders? Onze regeringen hebben de grondwet ook voor verandering opengezet, zonder een akkoord over de aanpassingen. De verplichte stembusgang wordt intussen voor lokale verkiezingen alvast afgeschaft. Groepen voor en tegen klimaat- of vaccinatiebe-

leid worden door extreme standpunten tegen elkaar opgezet. Dikwijls met halve waarheden en verdachtmakingen. Ai. Zou onze democratie in gevaar zijn?

Joe Biden zelf gaf het antwoord op de zorg van Carter: je kunt niet enkel van je land houden als je gelijk krijgt, zei hij. Kunnen verliezen en samenwerken met winnaars hoort bij de democratie. Leaders moeten hun mensen daarbij helpen. Leaders in de politiek, maar ook leaders in het middenveld en allen die hun maatschappelijke plaats hebben verworven dankzij de democratie.

Toen we onlangs bij koning Filip op bezoek mochten voor een gesprek over onze 100-jarige sociale beweging, drukte hij ons op het hart om de democratie en onze plaats erin als een voortdurende opdracht ter harte te nemen. Het doet me denken aan het werk dat de ministers Verlinden en Clarinval binnenkort zullen starten om de democratie te versterken. Ze noemen het 'democratische vernieu-

wing'. Ik hoop dat ze de woorden van Biden hebben gehoord en dat ze oog hebben voor de essentie van de democratie: ze is van ons allemaal en het begint met een grondwet die het vertrouwen van de bevolking verdient en daarvoor bewaakt wordt.

Wij zullen actief meewerken aan de oefening van democratische vernieuwing en ieder van u oproepen uw stem te laten horen. Voel u maar gerust aangesproken. Elke schakel in de keten van onze democratie moet hier sterker uit kunnen komen, want het gaat over de essentie van ons land. ■

PETER WOUTERS,
Voorzitter beweging

forum PATRICK WILLEMS, hoogleraar waterbeheer KU Leuven

Van waterbom naar klimaatkans

Een van de markantste gebeurtenissen van 2021 was de grote overstroming als gevolg van een 'waterbom' in Wallonië en Duitsland. De vier zomers daarvoor waren dan weer extreem droog. Maar beide wijzen op een opwarmend klimaat. Bij

een warmere atmosfeer valt de regen immers geconcentreerder in de tijd, met meer kans op overstromingen en wateroverlast, maar ook op tekorten tijdens de zomer. Ook in Vlaanderen zijn we kwetsbaar.

Doordat veel land bedekt is met

beton, asfalt, klinkers ... krijgt regen niet de kans om in de bodem te sijpelen en stroomt het snel en massaal af naar rioleringen en waterlopen. Bij hevige regen leidt dat tot overlopen, terwijl het water bovendien ondergronds bijgehouden wordt, waardoor waterreserves tijdens droge periodes snel slinken.

De belangrijkste oplossing? Veel meer water vasthouden. Door minder harde bodems, meer groen en bufferzones, en door rivieren hun natuurlijke loop en ruimte terug te geven. Zo wordt de sponsfunctie van het land hersteld. Burgers kunnen regenwater opslaan en gebruiken voor toiletten, de wasmachine en de tuin. Zo versterken we

ook de biodiversiteit en gaan we hitte tegen. Maar ook lokale besturen, bedrijven, landbouwers ... moeten hun rol spelen. Het vergroenen van de stedelijke open ruimtes zorgt voor minder overstromingen, meer grondwateraanvulling, minder hittestress, betere luchtkwaliteit en meer biodiversiteit. Bovendien zorgt het voor aangename recreatiezones en een hogere levenskwaliteit. Betrek burgers, buurten en werknemers. Participatie leidt bovendien tot meer acceptatie en actiebereidheid. Denk maar aan tuinstraten, stedelijk tuinieren, klimaatrobuuste daken, collectieve hemelwateropvang en hergebruik. Als we het slim aanpakken, kunnen we uitdagingen omkeren in kansen. ■

Wil je zelf ook iets kwijt aan de redactie? Mail naar lezersbrieven@visie.be

ONZE WARME WENSEN

danke wief
Postbode!

Een wens voor ieder mens

De laatste nieuwjaarswensen vallen in de bus. Ging het volume van de brievenpost al een tijdje achteruit, dan zorgde corona voor een heropleving van de papieren kerstkaart. Toch blijft de klassieke verzending per brief algemeen dalen, met als gevolg een tariefstijging. Vanaf 1 januari betaal je voor een postzegel 1,19 euro, een Priorzegel kost voortaan 1,89 euro.

Telecomoperatoren noteerden tijdens oudejaarsavond en nieuwjaarsnacht naast een daling van het aantal sms-berichten een stijging van het dataverbruik. Opvallend was ook de hausse in het aantal telefoongesprekken om elkaar een gelukkig nieuwjaar te wensen. Orange en Proximus tekenden zo'n dertig tot vijftig procent meer mobiele oproepen op dan vorig jaar. Het toont aan dat we ondanks alles toch op zoek blijven naar verbinding.

'Zomaar binnen de lijntjes kleuren is voor veel mensen niet realistisch'

'Beklaagden komen strijdvaardig binnen', begint Jeroen*. Eens de straf een feit is, heerst dikwijls gelatenheid, tot men besluit er het beste van te maken. Mensen komen vrijwillig naar mij. Ik beoordeel hen niet, we zijn niet bang voor elkaar.

– Tekst **An-Sofie Bessemans** – Illustratie **Peter Goes**

De feiten die ze hebben gepleegd, gaan mijn verbeelding vaak te boven. Aan de andere kant vraag ik me af hoe het mij zou zijn vergaan in hun plaats. Veel mensen hebben trauma's, psychiatrische problemen, komen uit kansarmoede. Dat spreekt hun daden niet goed, maar ik snap dat het moeilijk is om trauma's te verwerken in plaats van ze de overhand te laten nemen. Witteboordcriminelen zie ik maar weinig. Als die al zitten, komen ze makkelijk in een reclasseringsplan terecht.'

'De gevangenis is een heel onveilige plaats. Veel problematieken komen samen op een kleine oppervlakte. Regelmatig slaan dreigingen om in agressie. Soms is er begrip en worden celgenoten lotgenoten. Uiteraard kan

Als iemand agressief was of drugs gebruikte, kan de detentie positief zijn voor de achterblijvers. Maar meestal is het niet zwart-wit.

– HULPVERLENER JEROEN

dat slecht uitdraaien: sterke, manipulatieve persoonlijkheden leven onder één dak met zoekende, beïnvloedbare twintigers. De overbevolking en de gebouwen laten weinig differentiëren toe. Justitie probeert stilaan meer op maat te werken door bijvoorbeeld een drugsvrije afdeling te creëren.'

'In een cel zit je vaak 20 uur per dag. Je deelt een stapelbed, 's morgens zit je kompaan een meter naast je hoofd op de wc. Na vele maanden wachten mag je misschien gaan werken voor een paar euro per uur. Voor wie op straat leeft, is dat alles misschien een houvast. Maar voor wie gewoon is te doen waarin hij zin heeft, is het enorm moeilijk. De wandeling twee keer per dag is een gelegenheid waarop anderen je onder druk kunnen zetten, bijvoorbeeld om sigaretten of medicatie te delen. De bewaking kan onmogelijk alles in het oog houden.'

'In gevangenschap kun je nergens heen, en om te mogen bellen heb je ook geld nodig. Een telefoontje naar je schuldeiser of je moeder? Je weegt het af. Ook al gaat het slecht met hun partner of familie, gedetineerden kunnen maar weinig doen. In het gezin valt door de detentie vaak een inkomen en een

Witteboordcriminelen zie ik maar weinig. Als die al zitten, komen ze makkelijk in een reclasseringsplan terecht.

– HULPVERLENER JEROEN

opvoeder weg. Op gerechtskosten of een slachtoffervergoeding zijn mensen niet voorbereid. Als iemand agressief was of drugs gebruikte, kan de detentie positief zijn voor de achterblijvers. Maar meestal is het niet zwart-wit.'

'De overgrote meerderheid komt op een dag vrij. Hoopvol, maar ineens weer meedraaien, werken, zorgen voor jezelf en je gezin, schulden afbetalen ... betekent veel druk. Terwijl men daar-

CORONA PRIK VOOR IEDEREEN**Brugge wil geen patenten op vaccins**

De productie van vaccins om COVID-19 te bestrijden, is op dit moment beperkt. De prijzen zijn dan ook kunstmatig hoog. Te hoog voor veel landen. Alle voornemens van internationale solidariteit ten spijt, zijn de vaccins niet voor iedereen toegankelijk. Daarom laten nu ook steden van zich horen.

‘De Belgische burger kan zich makkelijk en gratis laten vaccineren, nu zelfs een derde keer. Maar we zijn in onze gemeente of stad pas beschermd als iedereen ter wereld beschermd is. Want telkens een superbemmetelijke variant opduikt lijken we opnieuw bij af. Alleen al daarom is het dringend tijd om de patenten op te heffen’, stelt Mia Vandenberghe van WSM. ‘Zo kunnen we de vaccinproductie drastisch optrekken.’

Human Rights Watch pakte uit met een lijst van honderd bedrijven overal ter wereld die veilig covidvaccins kunnen produceren. De Europese Commissie, die de lidstaten vertegenwoordigt waar veel farmaceutische bedrijven met hun patenten gevestigd zijn, is in dit debat een van de belangrijke dwarsliggers in de Wereldhandelsorganisatie.

Een grote groep middenveldorganisaties lanceerde daarom het Europees Burgerinitiatief ‘Geen winst op de pandemie’. Dit collectief wil zo snel mogelijk een miljoen handtekeningen van EU-burgers verzamelen om de Europese Commissie te dwingen het voorstel opnieuw te bespreken. Brugge roept – op vraag van WSM en de Mondiale Raad – nu als eerste stad in ons land actief haar burgers op om de eis tot vaccinrechtvaardigheid mee te onderschrijven.

~ www.noprofitonpandemic.eu/nl

Vacatures**CM zoekt**

- Stafmedewerker Sociaal Ondernemen Vlaams-Brabant
 - Teamverantwoordelijke Support en Interne Controle – Vlaanderen
- ~ www.cmjobs.be

ACV Voeding en Diensten zoekt

- Klachtenbehandelaar
 - Assistent vakbondsverantwoordelijke Zone Brussel
- ~ www.hetacv.be/vacatures

Rechtzetting: in Visie van 2 december stond foutief dat personen met recht op verhoogde tegemoetkoming 1 euro voor twee coronazelftesten moeten betalen. Dat moet 1 euro per zelftest zijn (gelimiteerd tot vier zelftesten per twee weken).

voor uit de maatschappij is gehaald, met lang wachten op beperkte hulpverlening, omringd door negatieve invloeden. Terwijl voordien alles misging. Zomaar binnen de lijntjes kleuren is voor veel mensen niet realistisch.’

‘Onze grootste zorg is natuurlijk dat mensen niet opnieuw feiten plegen. Vaak is de vraag: is er nog familie die naar de persoon omziet? Een baas die nog een faire kans wil geven? Waarom zou iemand die niet meer meetelt zich nog aan afspraken of wetten houden? Gevangenis moeten verbeteren tot kleinere detentiehuizen die mensen sneller op maat begeleiden, vind ik. Niet alleen om wie daar zit, maar om de hele samenleving te beschermen.’ ■

*Jeroen is een schuilnaam

1. TELEVISIE TABOE ER MAG GELACHEN WORDEN

Na het goed onthaalde eerste seizoen is Philippe Geubels terug met een nieuw seizoen van *Taboe*. Ook nu gaat hij op stap met personen met kenmerken waar we eigenlijk niet mee mogen lachen. Dat doet hij toch. Deze keer komen onder andere mensen met een autismespectrumstoornis, vrouwen en mensen met een onvervulde kindervens aan bod.

~ Zondag om 20.05 uur op Eén en online te bekijken op VRT NU

2. Literatuur Poëzieweek

Woorden in de natuur

Van 27 januari tot 2 februari is het weer zover, dan is de poëzieweek in het land. Over heel Vlaanderen wordt poëzie extra in het licht gezet. Dit jaar staat de week in het teken van de natuur. In verschillende steden worden er zowel binnen- als buitenactiviteiten georganiseerd en zijn er op verschillende plaatsen gedichten terug te vinden in het straatbeeld.

~ Meer informatie op www.poezieweek.com

3. Tentoonstelling Masculinities

Mannelijkheid onder de loep

MAXPINKERS. COURTESY GALLERY SOFIE VAN DE VELDE

Masculinities probeert een beeld te vormen over hoe mannelijkheid wordt ervaren, uitgedragen en gevormd. Dat gebeurt aan de hand van film en fotografie van de jaren 60 tot vandaag. Het concept van de ideale man wordt uit het raam gegooid en het mannelijke in al zijn complexiteit komt aan bod. ■

~ De tentoonstelling is nog tot 13 maart te bezichtigen in het FOMU in Antwerpen.

Breintrein

			6	1				
	5							
	1	5		7				
	4		7	8			1	
9			6		5	4		
		6		1			7	3
2	4	8				7		
						5	2	
	5		4					9

NOAH,

het antwoord van Familiehulp om eenzaamheid bij ouderen en overbelasting van mantelzorgers tegen te gaan.

Eenzaamheid bij senioren is een gekend fenomeen. Vooral senioren die alleenstaand of chronisch ziek zijn, zijn extra kwetsbaar. Deze ouderen zijn vaak minder mobiel, blijven meer thuis en gaan minder sociale contacten aan. De coronapandemie heeft deze gevoelens van eenzaamheid alleen nog maar versterkt. We komen met minder mensen in contact en horecabezoek of ontspanningsmogelijkheden worden beperkt. Het antwoord van Familiehulp op het doorbreken van eenzaamheid zijn de NOAH, kleinschalige dagopvangcentra. NOAH staat voor Nabijheid, Opvang, Aandacht en Huiselijkheid.

Een dinsdagmiddag in NOAH Merksplas. Klanten Rudy, Wiske, Leo en Marleen zitten samen te keuvelen, terwijl verzorgende Kristel koffie inschenkt. We vroegen wat NOAH voor hen betekent.

MARLEEN – “In het begin dat ik kwam, was dat met een klein hartje. Maar het is 100% meegevallen. Het is voor mij een uitlaatklep, een moment voor mezelf, een moment waarop ik mijn verhaal kwijt kan en gehoord word. Hier kan ik zijn wie ik ben, en word ik gerespecteerd als mezelf. Het is

een moment om eens van thuis weg te zijn en mijn gedachten te verzetten. In het weekend kijk ik altijd uit naar maandag, want dan mag ik terug naar NOAH. Het enige jammere is, dat het zo snel 16 uur is. Want dan moet ik al terug naar huis. Het is er zo fijn dat de tijd snel gaat. Elke maand doen we ook een uitstap of een grotere activiteit. Hier kijk ik ook altijd erg naar uit. Het is altijd een dag vol sfeer en gezelligheid.”

RUDY – “Ik kom naar NOAH om overdag niet alleen te zitten, om de eenzaamheid te door-

breken. In NOAH kan ik me omringen met de mensen die ik graag heb. Ik kan mijn zinnen verzetten en mijn verhaal kwijt. Ik kom ook naar NOAH om te lachen en te 'zwansen' of hoe zeg je dat netjes?”

WISKE – “Wat NOAH voor mij betekent? ALLES! Thuis zit ik altijd maar alleen. In NOAH is altijd iemand om tegen te praten. Het is goed dat zo iets bestaat, anders zouden er veel eenzame mensen zijn. Ik heb in

NOAH een echte vriendengroep leren kennen.”

LEO – “Ze zijn er steeds heel vriendelijk en ontvankelijk. Het is een gezellige dag samen-zijn met andere mensen.”

Een babbel, gezelschap, samen eten en een koffie drinken, een gezelschapspelletje spelen: daar draait het in NOAH allemaal om. De deuren van onze NOAH zijn alle wekdagen geopend. ■

THEATERMONOLOG:

‘Zijn we niet gelukkig?’

Op 17 februari organiseert OKRA Westmalle in samenwerking met het Gemeenschapscentrum Malle de opvoering van de monoloog ‘Zijn we niet gelukkig?’ door Peter Lambert. Deze monoloog werd geschreven in opdracht van OKRA en WSM, met leuke vertellingen over ouder worden hier en in Bangladesh.

Wanneer: donderdag 17 februari 2022, van 14 tot 16 uur

Waar: Gemeenschapscentrum Malle, Sint Jozeflei 26, Malle (03 312 33 75)

Prijs: 3 euro

(5 euro voor niet-leden OKRA)

Familiehulp baat op 14 plaatsen in de provincie Antwerpen een NOAH uit:

~ Regio Turnhout: Merksplas

014 40 33 40

~ Regio Mechelen: Lint – Putte – Puurs – Aartselaar

015 29 25 70

~ Regio Herentals: Geel – Laakdal – Berlaar

014 28 32 20

~ Regio Antwerpen: Essen – Wuustwezel – Stabroek

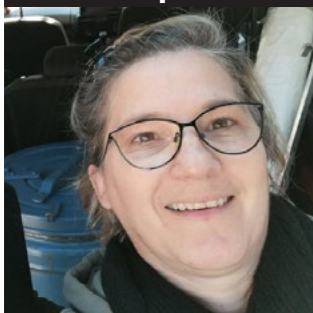
03 220 12 40

Visie's eindejaarsvraagjes 2021

Acht gewone mensen, van ver of van dichtbij betrokken bij onze beweging, blikken terug op een ongewoon woelig jaar en kijken hoopvol vooruit.

Wie? BEN JE?

Ines Schaependonck

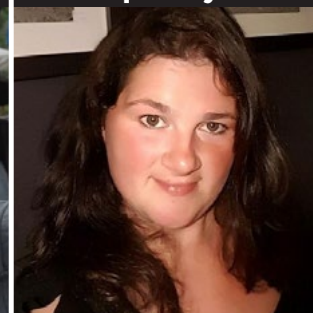
Ines werkt als bijblijver voor het ACV. Sinds de zomer trekt ze iedere woensdag met 80 liter zelfgemaakte soep naar de streek rond Verviers.

Jan Gysels

Jan was tot het einde van 2021 vaste medewerker voor onthaal en techniek in vergadercentrum De Stroming, ook gekend als 'de Nationalestraat 111'.

Véronique Goyvaerts

Véronique is een jonge mama van twee kinderen en vrijwilliger bij de fietsbieb van Vosselaar.

Hoe? KIJK JE TERUG OP 2021

2021 zal altijd in teken staan van de overstromingen in Wallonië. Het feit dat de hulp zo traag op gang kwam (én dit in een rijk land als België!) heeft mij en vele vrijwilligers doen besluiten om zelf de handen uit de mouwen te steken. De onderlinge solidariteit was én is nog steeds overweldigend: Vlaming, Waal, jong of oud... Iedereen deed wat hij of zij kon!

De lockdown zorgde er voor dat er plots andere tijd vrij kwam. Ik heb die kunnen gebruiken om meer te spelen met de kleinkinderen, maar het deed me vooral realiseren hoezeer ik het dagelijkse contact miste met de bezoekers en de buurtbewoners van de Nationalestraat.

Natuurlijk was het een raar jaar, maar er was ook veel tijd om na te denken. Voor mij werd duidelijk dat ik het verschil kon maken door er gewoon voor iemand anders te zijn. Vandaar dat ik ook vrijwilliger ben geworden bij de fietsbieb in Vosselaar. Er komt een lach op mijn gezicht als je een kind ziet wegrijden op een fiets die hij of zij juist gekozen heeft.

Wat? ZIJN JE WENSEN VOOR 2022

Ik wens dat alle slachtoffers van de overstromingen snel terug een 'normaal' leven kunnen leiden. Heel wat mensen zitten vandaag nog steeds mentaal én financieel aan de grond en je merkt dat ze lijden onder de uitzichtloosheid van hun situatie. Hopelijk krijgen ze in 2022 terug wat hoop en perspectief.

Mijn actieve loopbaan zal er op zitten. Ik hoop echt dat we in ons doen en laten niet meer belemmerd zullen worden door het virus of de maatregelen. Gewoon terug kunnen gaan en staan waar we willen, daar kijk ik erg naar uit.

Hoewel ik stiekem weet dat we nog lang niet van deze corona af zijn, hoop ik toch dat het er terug wat gemoedelijker aan toe mag gaan en dat je al eens terug iemand mag knuffelen zonder angst te moeten hebben om hen te besmetten.

Felix Van Roost

Felix is als stadsmari-
nier actief op het Kiel.
Zo verhoogt hij mee de
leefbaarheid en veiligheid
in de wijk.

Corona stelde ons geduld
en geloof meer dan eens
op de proef. En toch was
het niet alleen miserie. Ik
onthoud de momenten
waar we met het lokale
netwerk acties opzetten en
er ondanks alle restricties
in slaagden om positieve
veranderingen door te
voeren in de wijk.

Het klinkt misschien ba-
naal, maar dat is het zeker
niet. Ik wens liefde, ge-
zondheid en vreugde aan
iedereen! En de mentale
en fysieke energie, dan
volgt de rest wel.

Fenna Bouve

Fenna is vrouw, moeder,
communicatiepro, activis-
te, kunstenaars, fervent
sporter en in Borgerhout
betrokken bij de actiegroep
rond de Turnhoutsebaan.

Door corona was ik veel
meer gefocust op wat ik
dichtbij, met echt sociaal
contact, kon doen als reac-
tie op het vele thuiswerk.
Ik ben ook heel trots dat
we met onze onconven-
tionele aanpak én met
de juiste acties hebben
bekomen dat de Turnhout-
sebaan nu een fietsstraat
wordt.

Ik wens dat we eindelijk
de start van een systeem-
verandering mogen zien:
een samenleving die niet
gedreven wordt door
korte termijn-winstmo-
tieven maar denkt aan de
volgende generaties, aan
het redden van de planeet
waar onze kinderen op
moeten leven. En ik wens
iedereen die zich daarvoor
inzet de blijvende hoop
dat het nog kan.

Jenap

Jenap is 37 jaar en komt
uit Guinea. Ze woont sinds
2018 in Turnhout, heeft 5
kinderen: 4 dochters en
1 zoon en is cursiste bij
Ligo.

Ik vond het heel belang-
rijk om mijn kinderen te
beschermen tegen corona.
Deze zomer was ik op
bezoek bij mijn familie in
Afrika omdat mijn moeder
overleden was. Ik had mijn
familie al 7 jaar niet meer
gezien. Ik vond het ook
heel leuk om te praten
met andere mensen bij
Praatpunt.
Ik heb ook rekenles ge-
volgd bij Ligo als voorbe-
reiding op mijn opleiding.

Ik wil veel dingen doen.
Naar praatpunt gaan, star-
ten met mijn opleiding en
een goede job vinden. Het
is mijn droom om in de
confectie te mogen wer-
ken. Ik hoop dat ik mijn
droom kan realiseren. Ik
wens ook iedereen een
hele goede gezondheid!

Willy Musitu Lufungula

Willy werkt bij het In-
ternationaal Comité als
ondersteuner van vereni-
gingen van mensen met
een migratieachtergrond,
in Brussel en Antwerpen.

Het bij vele mensen
gegroeide besef dat wij
allemaal 'sociale wezens'
zijn want wij hebben nood
aan ontmoeting, ontspan-
ning en sociale contacten.
De essentie van het leven
ligt in de solidariteit met
zij die ons nodig hebben.

Solidariteit, creativiteit
en openheid wens ik toe
aan iedereen voor 2022.
Die vaardigheden hebben
wij nodig om ons netwerk
sterker te maken en onze
samenleving beter te
maken, waarin niemand
mag uitgesloten worden.
Gezond en succesvol 2022,
hopelijk eindelijk zonder
corona!

Koen Van der Borgh

Koen Van der Borgh, staf-
medewerker en program-
ma-manager vaccinatie
voor eerstelijnszone
Kempenland

Het was een hectisch en
allicht voor velen een
moeilijk jaar. Ondanks
sluitingen, restricties,
richtlijnen en meerdere
besmettingsgolven kijk ik
met verwondering terug
op het enthousiasme, de
motivatie en de blijvende
inzet van alle mensen,
voor en achter de scher-
men die de vaccinatiecam-
pagne mogelijk hebben
gemaakt.

Jammer genoeg heeft Co-
rona slachtoffers gemaakt
en in mijn directe om-
geving word ik dagelijks
geconfronteerd met de
chronische gevolgen van
het virus. Ik wens licht-
puntjes en hoop op herstel
toe voor alle langdurig
zieken.

Wetenschapper en weerman

David Dehenauw

gevat
in 5
woorden

Doelman

In mijn jonge jaren was ik doelman bij de plaatselijke voetbalclub, net als mijn vader en mijn oom. Een doelman kan net als de weerman de held of de pineut zijn. Als hij mist, krijgt hij soms het publiek tegen zich. Een fout kan ook erge gevolgen hebben.

Vóór het noodweer van afgelopen zomer heb ik via VTM en Twitter opgeroepen om niet naar de Vesdervallei te gaan. De instortende huizen met mensen erin hebben een diepe indruk gemaakt. Ik moest mijn cool behouden, want ook reddingswerkers zijn afhankelijk van onze voorstellingen. Maar daags erna, toen ik de beelden becommentarieerde, vocht ik tegen mijn tranen.

Samenwerken

Ik doe een ronde van België om te bekijken hoe we waarschuwingen over weer en rivieren beter kunnen communiceren. Hoe kunnen we de veiligheid van mensen meteorologisch verhogen? Hoe kunnen we overheden het beste inlichten? Mijn bekendheid als weerman helpt om met provinciebesturen en hydrologen de crisis tot opportuniteit om te buigen. Het is het beste eerbetoon aan de slachtoffers van de overstromingen. En het is een stuk verwerking, waar iedereen hopelijk iets aan heeft.

Respect

Armand Pien gaf me als raad: blijf neutraal en ga niet in de politiek. Als ambtenaar bij het KMI werk ik met gezagsdragers en ministers van alle partijen. Ze liggen vaak onder vuur, soms terecht, maar het is niet allemaal slecht. Ik ben opgegroeid met oog voor het algemeen belang en respect voor wie anders denkt. Vaak krijg ik die openheid en dat respect terug. Ook al verschil je van mening, opvoeding of achtergrond, als je je in de ander probeert te verplaatsen en samen te werken kun je vaak tot een goed resultaat komen.

Thuis

In Brussel studeren heeft mijn wereld verruimd. Je komt er met allerlei mensen en talen in contact. Ik presenteer ook het weer op RTL-TVI. De Franstalige kijker verwacht wat meer nabijheid.

'Goedenavond beste vrienden' zal ik op de Vlaamse televisie niet snel zeggen, of 'Vandaag vieren we de Solanges' — we sluiten er altijd af met de heilige van die naamdag.

Blankenberge is en blijft mijn thuis. Ik voel me overal goed, maar nog iets beter in mijn eigen stad. Mijn grootvader was visser en nam mij mee als hij met zijn sleepnet en laarzen in de Noordzee garnalen ging vangen. Ik word nog altijd ontroerd door de zee, herinneringen en de omgeving die ik ook als kind al kende: de duinen, het strand, het staketsel, de haven. Ik zwem dan ook nooit in een zwembad, maar zodra het weer het toelaat wel in zee.

Onderwijs

Mijn mama was leerkracht, ik ben zelf gastprofessor aan de universiteit en bestuurder in een scholengroep. Lesgeven is het mooiste beroep ter wereld, na weerman zijn natuurlijk. Dankzij mijn opleiding heb ik een mooie carrière kunnen opbouwen. Ik voel dan ook veel bewondering en dankbaarheid voor al die bekwame en gemotiveerde leerkrachten en directies die elke dag met hart en ziel jongeren vormen en kennis doorgeven.